

Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Kamu Personeli Seçme Sınavına Yönelik Görüşleri

Damla TAŞAN¹, Oktay BEKTAŞ²

Geliş Tarihi: 30.01.2016

Kabul Ediliş Tarihi: 26.08.2016

ÖZ

Bu araştırmada fen bilgisi öğretmen adaylarının kamu personeli seçme sınavına (KPSS) yönelik görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışma da nitel araştırma yöntemi ve bu yöntemin bir deseni olan olgu-bilim kullanılmıştır. Çalışma grubunu Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören son sınıf dört fen bilgisi öğretmen adayı oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme kullanılmıştır. Görüşme esnasında görüşme formu kullanılmıştır. Araştırma sürecinde katılımcılardan izin alınarak katılımcılarla yapılan görüşmeler ses kaydı altına alınmıştır. Ses kayıtları yazıya döküldükten sonra kodlar ve temalar oluşturularak içerik analizi yapılmıştır. Çalışma sürecinde geçerlik-güvenirlilik sağlanmaya çalışılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; öğretmen adayları, KPSS' nin öğretmenlik mesleğinin temel niteliklerine sahip adayları seçmekte yetersiz kaldığını düşünmektedirler. Ayrıca; KPSS'nin büyük oranda eğitimdeki gelişmeleri kapsayan güncel bir sınav olmadığı, öğretmen adaylarının ruh sağlığını bozduğu ve öğretmenleri ezbere ittiği görüşlerini ifade etmişlerdir. Bu sonuçlardan yola çıkarak öğretmen atamalarında uygulamalı bir sürecin olması gibi farklı ölçütlerin de yer alması gerektiği düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Kamu personeli seçme sınavı, fen eğitimi, nitel araştırma.

Views of Pre-service Science Teachers regarding Civil Cervant Selection Exam

ABSTRACT

The purpose of the study is to examine the views of pre-service science teachers regarding the public personnel selection exam (PPSE). In the study, phenomenological research design as a qualitative approach was utilized. Participants were four pre-service science teachers. Semi-structured interview was used as a data collection instrument. Interview forms were formed to use during the interview process. By getting permissions from participants, all interviews were audio-recorded and transcribed verbatim. Content analyze was utilized in data analysis by forming codes and themes. Validity and reliability studies were executed. Based on the results, pre-service science teachers thought that KPSS is inadequate in terms of the selection of the qualified pre-service teachers. Moreover, they stated that KPSS is not a current exam, impairs the mental health of pre-service science teachers, and leads the pre-service teachers to recite. As a suggestion, it should be a practical process for the selection of pre-service teachers.

Keywords: Public personnel selection exam, science education, qualitative research

¹ Yüksek Lisans, Erciyes Üniversitesi, e-posta: damla.9207@hotmail.com

² Yrd. Doç. Dr., Erciyes Üniversitesi, e-posta: obektas@erciyes.edu.tr

GİRİŞ

Eğitimde kalitenin artırılması için gerekli olan koşullardan birisi öğretmenlerin nitelikli olmasıdır fakat nitelikli öğretmen yetiştirmek sıkıntılarının olduğu bir süreçtir (Işık, Çiltaş, ve Baş, 2010). Bu süreçte öğretmenlerin kültürel, pedagojik ve bilişsel anlamda yeterli donanımına sahip olması öngörülmektedir (Tösten, Elçiçek ve Kılıç, 2012). Her eğitim sistemi bu özellikleri taşıyan öğretmenleri bünyesinde bulundurmak ister çünkü bu mesleği istemeyerek seçmiş ve nitelik açısından bu mesleğin kazanımlarını karşılayamayan öğretmenlerden bir başarı ya da kalite beklenemez (Eraslan, 2006). Öğretmenlerin yeterliklerini ölçmek de Amerika, Avrupa ve Asya ülkelerinin birçoğunda olduğu gibi Türkiye’de de sınav aracılığıyla yapılmaktadır. Türk eğitim sisteminde bu sınav “Kamu Personeli Seçme Sınavı” (KPSS) modeli olarak karşımıza çıkmaktadır (Baştürk, 2007).

Bir öğretmenin nitelikli bir mesleki formasyon eğitimi almasının sağlanması, onun yetiştirilmesi ve seçilmesi öğretmen eğitiminde önemli bir konu olarak gündemde yerini korumaktadır (Safran, Kan, Üstündağ, Birbudak ve Yıldırım, 2014). Türkiye’de niteliksel açıdan olmasada, nicel açıdan öğretmen eksikliği giderilmeye çalışılmaktadır. Atama bekleyen öğretmen sayısının fazla olmasından dolayı, öğretmen alımları için öğretmen adayları arasından seçme yapmak ihtiyacı doğmaktadır (Bahar, 2006). Bu sebeple Türkiye’de KPSS sınavı yapılmaktadır. Bir başka ifadeyle, eğitim fakültelerinin okullar için gerekli olan öğretmen ihtiyacından fazla mezun vermesi, okullara alınacak öğretmenler için sınav yapmayı zorunlu kılmıştır (Baştürk, 2008; Atav ve Sönmez, 2013). KPSS, ölçme seçme ve yerleştirme merkezi (ÖSYM) tarafından yapılan merkezi bir sınavdır. 2002 yılında yeni bir düzenleme yapılarak devlet kadrolarında çalışmak isteyen ve gerekli şartlara sahip bütün öğretmen adaylarının bu sınava girmeleri zorunlu kılınmıştır (ÖSYM, 2007).

KPSS sınavı 2013 yılına kadar “Genel Kültür”, “Genel Yetenek” ve “Eğitim Bilimleri” bölümlerinden oluşmaktaydı. Daha sonra ek olarak öğretmenlerin alan bilgilerinin de ölçülmesi amacı ile “Alan Bilgisi” bölümü de sınava ilave edilmiş ve bu dört bölüm dikkate alınarak öğretmen atamalarının yapılması kararlaştırılmıştır. Bu kapsamda, örneğin kimya öğretmenliği mezunu olan öğretmen adaylarına 50 adet kimya bilimine dair soru sorulurken, matematik öğretmenliği mezunu olan öğretmen adaylarına ise, aynı sayıda matematik biliminden sorular sorulmaktadır (ÖSYM, 2014).

Yukarıda da bahsedildiği gibi KPSS kapsam açısından geniş ve yoğun dört bölümden oluştuğu için, öğretmen adaylarının bu sınava hazırlık süreçleri de yoğun ve yorucu bir süreçtir. Öğretmen adayları lisans eğitimleri sırasında özellikle de son sınıfta KPSS’ye hazırlanmaktadırlar. Bu hazırlık süreci, öğretmen adaylarının olduğu kadar aileleri için de oldukça kaygı verici bir süreçtir. Bu süreçte öğretmen adayları, bir yandan lisans eğitimlerindeki dersleri bitirmeye çalışırken, diğer yandan da kaygılı, umutsuz ve yoğun bir biçimde

KPSS hazırlıklarını sürdürmektedirler (Atav ve Sönmez, 2013; Sezgin ve Duran, 2011).

Alanyazında öğretmen adaylarının KPSS hakkındaki görüşlerini inceleyen pek çok nicel çalışma bulunmaktadır (Atav ve Sönmez, 2013; Bahar, 2006; Baştürk, 2007; 2008; Gündoğdu, Çimen ve Turan, 2008; Safran, Kan, Üstündağ, Birbudak ve Yıldırım, 2014; Tösten, Elçiçek ve Kılıç, 2012). Örneğin, Atav ve Sönmez (2013) kimya öğretmenliği, tarih öğretmenliği, İngilizce öğretmenliği gibi farklı bölümlerde okuyan 300 öğretmen adayıyla nicel tarama çalışması yaparak onların KPSS hakkındaki görüşlerini almışlardır. Çalışmada 45 sorudan oluşan beşli likert tipi bir ölçek kullanılarak veriler toplanmıştır. Çalışmanın bulgularına göre öğretmen adayları KPSS'nin içeriği ile eğitim fakültelerinde almış oldukları derslerin içeriğinin bir uygunluk göstermediğini ifade etmişlerdir. Ayrıca, öğretmen adayları KPSS için dersaneye ihtiyaç duyduklarını ve sosyal açıdan yoksun kaldıklarını belirtmişlerdir. Bir başka çalışmada Bahar (2006) yine beden eğitimi öğretmenliği, ilköğretim fen bilgisi öğretmenliği, Türkçe öğretmenliği gibi farklı bölümlerde okuyan 727 öğretmen adayıyla nicel ilişkisel tarama çalışması yaparak KPSS puanları ile cinsiyet arasındaki ilişkiyi araştırmıştır. Araştırma sonuçlarına göre kadın öğretmen adaylarının KPSS puanları erkek öğretmen adaylarının KPSS puanlarından istatistiksel olarak anlamlı bir derecede düşük bulunmuştur. Bir diğer çalışmada da Baştürk (2007) 192 öğretmen adayının KPSS'ye yönelik kaygı düzeylerini nicel tarama deseni kullanarak araştırmıştır. Çalışmada veri toplama aracı olarak sınav kaygı envanteri kullanılmıştır. Çalışmanın bulgularına göre, KPSS'ye bir veya birden fazla katılan öğretmen adaylarının sınav kaygılarının hiç katılmayan öğretmen adaylarına göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Öğretmen adayları ile KPSS'ye ilişkin nitel çalışma alan yazında pek fazla bulunmamaktadır (Erdem ve Soylu, 2013; Kuran, 2012; Sezgin ve Duran, 2011). Bu çalışmalara bakıldığında fen bilgisi öğretmen adayları ile KPSS'ye yönelik görüşlerinin alındığı bir çalışma olmadıkları görülmektedir. Örneğin, Sezgin ve Duran (2011) sosyal bilgiler öğretmenliği, sınıf öğretmenliği ve Türkçe öğretmenliği öğretmen adaylarından oluşan 47 kişi ile bir nitel çalışma yapmışlardır. Çalışmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme kullanmışlardır. Öğretmen adayları KPSS'nin nitelikli öğretmen seçmek için uygun bir sınav olmadığını belirtmişler ve sosyal açıdan kendilerini kısıtladığını söylemişlerdir. Ayrıca, bu çalışmadaki öğretmen adayları KPSS'nin yerine sözlü bir sınavın gelmesi gerektiğini savunmuşlardır. Burdaan hareketle, bu çalışmada alanyazındaki bu boşluğu doldurmak amacıyla nitel bir çalışma yapılmaya karar verilmiş ve fen bilgisi öğretmen adaylarının nitel yolla alınacak görüşlerinin alanyazına derinlemesine bilgi vereceği umulmuştur.

KPSS öğretmen adayları için eğitimini aldıkları alan ile ilgili işe alınmanın son basamağıdır. Bu sebeple bu durum adaylar üzerinde bir baskı ve yüksek bir kaygı oluşturmakta ve bu kaygı adaylarda olumsuz davranışlara sebep olmaktadır (Atav ve Sönmez, 2013; Baştürk, 2007; 2008; Gündoğdu, Çimen ve

Turan, 2008; Sezgin ve Duran, 2011). Bu durum eğitim fakülteleri için önemli bir sorundur ve lisans eğitimlerinin verimsizleşmesine sebebiyet verebilir. Öğretmen adaylarının, dersanelerde aldıkları eğitim ile lisanstaki eğitim içeriği ve biçimi arasında farklılıklar oluşmaktadır (Sezgin ve Duran, 2011). Bu durum öğretmen adaylarında zihin karışıklığına sebep olmaktadır. KPSS öğretmen adaylarının akademik ve sosyal yaşantılarında önemli yansımalar bırakmaktadır. (Sezgin ve Duran 2011). Bu yansımaların derinlemesine ve kendi gerçekliğinde araştırılması öğretmen eğitimine, eğitim fakültelerine, program hazırlayıcılarına uyguladıkları sistem ile ilgili dönütler verip bu dönütler sayesinde gereken düzenlemeler yapabilmelerine imkan sağlayabileceği için bu araştırma öğretmen eğitimcilerine ve öğretmen ataması yapan kuruma ışık tutacaktır. Ayrıca araştırmacıların alanı fen eğitimi olmasından dolayı çalışmada fen bilgisi öğretmen adayları ile çalışıldığından bu çalışma, fen eğitimcilerine ve fen öğretmen eğitimi üzerine araştırmalar yapan araştırmacılara da yol gösterici olacaktır. Yapılan çalışma bu yönüyle önemli görülmektedir. Bu amaçla bu çalışmada, fen bilgisi öğretmen adaylarının KPSS'ye yönelik düşüncelerinin neler olduğunu belirlenmiştir. Buradan hareketle, çalışmanın araştırma sorusu, "Fen bilgisi öğretmen adaylarının KPSS hakkındaki düşünceleri nelerdir?" şeklinde olmuştur.

YÖNTEM

Bu çalışmanın amacı çerçevesinde, sosyal bir olguyu derinlemesine anlamlandırmak ve irdelemek ihtiyacından hareketle nitel araştırma yöntemi ve bu yöntemin bir deseni olan fenomenoloji (olgu-bilim) kullanılmıştır. Nitel araştırma bir olguyu ilgili bireylerin bakış açılarından görebilmeye ve bu bakış açılarını oluşturan sosyal yapıyı ve süreçleri ortaya koymaya olanak vermektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Fenomenoloji, farkında olduğumuz ancak derinlemesine sahip olmadığımız olgulara odaklanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Katılımcıların yaşamış oldukları deneyim ile ilgili hissettikleri, algıları, düşünceleri ve bunları nasıl yapılandırıp kendilerinde nasıl bir bilinçlilik durumu oluşturduğu durumunu fenomenoloji çalışmaları inceler (Van Manen, 2007). Dolayısıyla bu çalışmada katılımcıların KPSS ile ilgili yaşamış oldukları deneyimleri nasıl yapılandığı ve onlarda ne gibi bir algı oluşturduğu incelenecektir.

Çalışma Grubu

Çalışmada, amaçlı örnekleme kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme, zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen durumların derinlemesine çalışılmasına olanak vermektedir. Bu anlamda, amaçlı örnekleme yöntemleri pek çok durumda, olgu ve olayların keşfedilmesinde ve açıklanmasında yararlı olur (Creswell, 2009; Patton, 2002). Amaçlı örnekleme çeşitlerinden de araştırmaya hız ve pratiklik kazandırması açısından ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Bu çalışmada da son sınıf fen bilgisi öğretmen adaylarının KPSS'ye olan algıları hız ve pratiklik açısından yüksek seviyede olduğundan, Erciyes Üniversitesi Ziya Eren Eğitim Fakültesinde öğrenim gören 60 son sınıf öğretmen adayından, KPSS kursuna

giden iki kız iki erkek toplam dört fen bilgisi öğretmen adayı ile yürütülmüştür. Bu dört öğretmen adayının seçilmesinin nedeni, KPSS amaçlı olarak dersaneye gitmeleri ve fen başarısı açısından yüksek (bir kadın öğretmen adayı), orta (bir kadın, bir erkek öğretmen adayı) ve düşük (bir erkek öğretmen adayı) seviyede olmalarıdır. Yaşları 22-24 aralığında olan katılımcılara etik kurallar çerçevesinde takma adlar verilmiştir. Kızlar için Ece ve Oya; erkekler için Ali ve Kaan adları kullanılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme kullanılmıştır. Bu amaçla da görüşme esnasında yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmede, araştırmacı önceden sormayı planladığı soruları içeren görüşme formunu hazırlar (Bogdan ve Biklen, 2007). Buna karşın araştırmacı görüşmenin akışına bağlı olarak değişik yan ya da alt sorularla görüşmenin akışını etkileyebilir ve kişinin yanıtlarını açmasını ve ayrıntılandırmasını sağlayabilir (Merriam, 2009; Patton, 2002). Araştırma kapsamında bireylerin iç dünyasına girebilmek, konuya ilişkin görüşlerini ve bakış açılarını ortaya çıkarabilmek amacıyla veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formunda yer alan sorular oluşturulurken alanyazın taraması sonucunda (Başkonuş, Akdal ve Taşdemir, 2011; Sezgin ve Duran, 2011; Tösten, Elçiçek ve Kılıç, 2012) çalışmasından yararlanılmıştır. Bu çalışmadan yararlanılan bilgiler soru formatında değildi ancak bu bilgilerden ilham alınarak sorular oluşturulmuştur. Sonrasında sorular bir fen eğitimi uzmanına gösterilip düzenlemeler yapılarak son şekline getirilmiştir. Son hali verilen görüşme formunda demografik sorular (üç adet) ile birlikte toplam 16 soru bulunmaktadır. Demografik sorularla yaşları, KPSS kursuna gidip gitmedikleri ve hangi liseden mezun oldukları belirlenmiştir. Görüşme formunda yer alan bazı örnek sorular aşağıda verilmiştir:

- KPSS öğretmenlik mesleğine karşı bakış açınızı etkiliyor mu? Açıklayınız.
Sonda:
 - a) Olumlu yönde mi etkiliyor? Açıklayınız.
 - b) Olumsuz yönde mi etkiliyor? Açıklayınız.Alternatif soru: KPSS öğretmenlik mesleğinizi yapma isteğinizi engelliyor mu? Neden?
- KPSS’de başarılı olabileceğinize inanıyor musunuz? Neden?
Alternatif soru: Sizce KPSS’de başarılı olma kriterleri nelerdir?
- Sizce KPSS iyi öğretmen seçen bir sistem midir? Neden?
Sonda:
 - a) Alan açısından iyi öğretmen seçen bir sistem midir? Açıklayınız.
 - b) Eğitim Bilimleri açısından iyi öğretmen seçen bir sistem midir? Açıklayınız.
 - c) Genel Yetenek-Genel Kültür açısından iyi öğretmen seçen bir sistem midir? Açıklayınız.

Katılımcılar ikinci araştırmacının derslerine girdiği öğrencilerden oluşmaktadır. Katılımcılarla önce bir ilk toplantı yapılmış ve görüşmeye katılıp katılamayacakları sorulmuştur. Düşük seviyede yer alan katılımcının katılamayacağını ifade etmesiyle başka bir düşük seviyedeki katılımcı toplantıya çağırılmıştır. Toplantıda ayrıca görüşmelerin ne zaman ve hangi sırayla yapılacağı kararlaştırılmıştır. Katılımcılar ile yapılan görüşmeler etik kurallar çerçevesinde katılımcıların izni alınarak ses kaydına alınmış ve sonrasında katılımcılara ses kayıtları dinletilerek teyit ettirilmiştir. Görüşmeler 2015-2016 eğitim öğretim yılının güz döneminde yapılmıştır. Görüşmeler sessiz bir odada gerçekleştirilmiş ve her iki araştırmacıda görüşmelerde bulunmuştur. İlk iki görüşme ikinci araştırmacı, son iki görüşme ise birinci araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiştir. Her bir katılımcı ile yapılan görüşmeler ortalama 25-30 dakika sürmüştür. Dolayısıyla araştırmacılar her görüşme sonrası verilen 15 dakika aralar dahil olmak üzere üç saat içerisinde görüşmeleri tamamlamışlardır.

Veri Analizi

Çalışmada yarı yapılandırılmış görüşmeler sonucu elde edilen ses kayıtları yazıya döküldükten sonra verilerin derinlemesine analiz edilmesi ve önceden belirgin olmayan temaların ve boyutların ortaya çıkarılması amacıyla nitel veri analizlerinden olan içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır (Marshall ve Rossman, 2006; Yıldırım ve Şimşek, 2013). Veriler iki farklı araştırmacı tarafından ayrı ayrı incelenip kod, tema ve kategoriler oluşturulduktan sonra araştırmacılar bir araya gelerek uzlaşma sağlanan kodlar, temalar ve kategoriler üzerinden analiz yapılmıştır. Bulgular üç kategori altında sunulmuştur. Bu kategoriler numaralarla ve temaları parantez içinde aşağıda verilmiştir:

- 1- KPSS'nin kişisel yaşama etkisi (Sosyal yaşantı, aile ve çevre baskısı, gelecek planı, etkili öğretmen)
- 2- Atama sistemi ile ilgili görüşler (KPSS'nin öğretmenlik mesleğine etkisi, sistem, atanacak öğretmen sayısı, üniversite eğitimi, tekrarlı KPSS)
- 3- KPSS içeriği hakkındaki görüşler (KPSS hakkındaki genel düşünceler, başarı, öneriler)

Geçerlik-Güvenirlilik

İç geçerlik, araştırmacı olarak gözlemlediğimizi sandığımız olaylar veya anladığımızı düşündüğümüz olgulara ilişkin yorumlarımızın gerçek durumunu yansıtmaya derecesi olarak tanımlanmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Katılımcılar ile yapılan görüşme ve katılımcıların özellikleri çalışma grubu kısmında, veri toplama aracı oluşturulurken neler yapıldığı veri toplama araçları başlığı altında ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. Bulgular kısmında doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Katılımcılara ses kayıtları dinletilip teyit ettirilmiştir ve çalışmaya farklı özelliklere sahip katılımcılar dahil edilerek katılımcı çeşitliliği yapılmıştır. Yukarıdaki bu çalışmalar yapılarak araştırmanın *iç geçerliği* sağlanmaya çalışılmıştır. Dış geçerlik, bir araştırmanın sonuçlarının benzer ortamlara ve durumlara genellenmesi olarak tanımlanmıştır (Yıldırım ve Şimşek,

2013). Örneklemin nasıl ve neden seçildiği veri toplama süreci ve verilerin analizinin nasıl gerçekleştirildiği ilgili kısımlarda ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır ve böylece *dış geçerlik* sağlanmaya çalışılmıştır. İç güvenilirlik, başka araştırmacıların aynı veriyi kullanarak aynı sonuçlara ulaşım ulaşılamayacağına ilişkin bir kavramdır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bulgular doğrudan sunularak, yapılan kod ve temalar bir fen eğitimi uzmanının görüşü alınarak tekrar gözden geçirildi ve böylece *iç güvenilirlik* sağlanmaya çalışıldı. Dış güvenilirlik, araştırma sonuçlarının benzer ortamlarda aynı şekilde elde edilip edilemeyeceğine ilişkin bir kavramdır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Araştırmacının rolü çalışma içerisinde ayrıntılı bir şekilde açıklanarak ve araştırma sonuçlarını verilerle karşılaştırmak için bir fen eğitimi uzmanının görüşü alınarak *dış güvenilirlik* sağlanmaya çalışılmıştır.

BULGULAR

Bulgular üç kategori başlığı altında sunulmuştur. Tablo başlıkları ilgili kategori altındaki temaları temsil etmiştir. Ayrıca, tablolarda hangi katılımcının hangi koda ilişkin görüş bildirdiği “+” işaretiyle belirtilirken görüş bildirilmeyen kodlar boş bırakılmıştır.

KPSS'nin Kişisel Yaşama Etkisi

Bu kategori altında oluşturulan temalar “sosyal yaşantı”, “aile ve çevre baskısı”, “gelecek planı” ve “etkili öğretmen” temalarıdır. Aşağıda bu temalara ait bulguar sırasıyla verilmiştir.

Tablo 1. *Sosyal Yaşantı*

Kod	Ali	Ece	Kaan	Oya
Etkiliyor	+	+		+
Etkilemiyor			+	

Tablo 1 incelendiğinde, katılımcıların üçü (Ali, Ece ve Oya) KPSS'nin sosyal yaşantılarını olumsuz yönde etkilediğini ifade etmişlerdir. Örneğin, Ece bu düşüncesini “ *KPSS'ye çalışmak için bazı şeylerden fedakârlık yapmak gerekiyor. Örneğin ben önceden tiyatro ile uğraşıyordum, bir enstrüman kursuna gidiyordum, keman çalıyordum, kendimi başka konularda geliştirişiyordum ama şimdi KPSS'ye çalışmak için sosyal yaşantımdan fedakârlık yapıyorum, okuldaki derslerimi hallettikten sonra kalan vakitte KPSS'ye yöneliyorum, dolayısı ile olumsuz etkiliyor*” şeklinde açıklamıştır. Katılımcılardan Kaan ise KPSS'nin sosyal yaşantısını etkilemediğini “... boşluk vermişiyorum dersi boşluyorum yani cumartesi halı saha maçı varsa dershaneye gitmişiyorum yani etkilemiyor beni” şeklinde ifade etmiştir.

Tablo 2. *Aile ve Çevre Baskısı*

Kod	Ali	Ece	Kaan	Oya
Aile	Olumlu	Olumlu	Olumlu	Olumlu
Çevre	Olumsuz	Olumsuz	Olumsuz	Olumsuz

Tablo 2 incelendiğinde, katılımcıların tamamı KPSS’de başarılı olamadıklarında ailelerinden olumlu yönde bir tepki alacaklarını ifade etmişlerdir. Örneğin, Ece bu düşüncesini “... ilkokuldan beri, babamda eğitimci benim, her zaman başarılı da olsam başarısız da olsam arkamda olan birileri olmuştur. ... yani başarısız olur muyum kaygısı taşımamı istemiyorlar. O yüzden bana güvendiklerini ama olmazsa da daha sonra başarabileceğim hakkında bilgi veriyorlar” şeklinde dile getirmiştir. Yine Tablo 2 incelendiğinde katılımcıların tamamı KPSS’de başarılı olamadıklarında çevrelerinden olumsuz yönde bir tepki alacaklarını ifade etmişlerdir. Örneğin, Ali bu düşüncesini “Şöyle bir tepki alacağımı düşünüyorum, çalıştın çalıştın atanamadın. ... atanamazsak bize öğretmen diye bakmıyorlar, sen diplomayı götürüyorsun ama öğretmen olmadıktan sonra boş. Öğretmen demiyorlar. Bu şekilde olumsuz bir tepki var” şeklinde dile getirmiştir.

Tablo 3. Gelecek Planı

Kod	Ali	Ece	Kaan	Oya
Tekrar hazırlanma	+	+		+
Akademisyenlik				+
Özel sektör (öğretmenlik)		+	+	
Farklı meslekler	+		+	

Tablo 3 incelendiğinde, katılımcıların üçü (Ali, Ece ve Oya) KPSS’de başarılı olamadıkları takdirde ilk olarak tekrardan KPSS’ye hazırlanacaklarını, yine başarılı olmazlarsa Ali farklı mesleklere yönelmeyi, Oya akademisyenliğe yönelmeyi, Ece ise özel sektörde öğretmenlik yapmayı planladıklarını söylemişlerdir. Örneğin, Ali bu düşüncesini “Tekrar hazırlanacağım bir sene daha. ... abimin kurmuş olduğu kendi iş yeri var zaten orda çalışıyorum, başarılı olamazsam B planı olarak orada yükselmeyi düşünüyorum” şeklinde ifade etmiştir. Kaan ise KPSS’de başarılı olamadığı takdirde özel sektörde öğretmenlik yapmayı ve farklı mesleklere yönelmeyi planladığını söylemiştir. Kaan bu düşüncesini “... simitçi dükkanımız var orada çalışırım. Uygun olursa öğleden sonraları da özel bir kurumda öğretmenlik yapabilirim” şeklinde dile getirmiştir.

Tablo 4. Etkili Öğretmen

Kod	Ali	Ece	Kaan	Oya
KPSS etkisi	Hayır	Hayır	Evet	Evet

Tablo 4 incelendiğinde, Ali ve Ece etkili bir öğretmen olacakları inancındadırlar. Bu inançlarını KPSS etkisine bağlamayıp kendilerine bağlamaktadırlar. Örneğin, katılımcılardan Ece bu düşüncesini “... KPSS’nin öğretmenlik için belirleyici bir sınav olduğunu düşünmüyorum yani KPSS’nin var ya da yok olması, benim bu okulu bitirdikten sonra kendimi geliştirmeme artı bir avantaj değil. Bu tamamen kişinin kendisi ile ilgili olan bir durum yani kişi kendini geliştirmek istediği sürece geliştirebilir. KPSS ile ilgili değil” şeklinde açıklamıştır. Katılımcılardan Kaan ve Oya da etkili bir öğretmen olacakları inancındadırlar, ancak bu inançlarını Ali ve Ece’den farklı olarak KPSS etkisi ile desteklemektedirler.

Örneğin, Kaan bu düşüncesini “İyi etkileyeceğini düşünüyorum. insanı geliştirdiğini düşünüyorum bir anlamda. Çalışmaya yöneliyor, zorunlu bilgi sahibi olmayı sağlıyor diyebiliriz. ... herkes dershaneye gidiyor ders çalışıyor, çoğu insan kitap getirmezdi, kalem getirmezdi şimdi kitap getiriyor, defter getiriyor. O yönden yararlı olduğunu düşünüyorum” şeklinde dile getirirken, Oya da bu düşüncesini “... olumlu yönde etkiliyor. KPSS’ye çalışınca öğretmenliği de yani ileride nasıl yapacağına da çalışmış oluyorsun. ... daha fazla ders çalışıyorsun bu yönde olumlu etkiliyor” şeklinde dile getirmiştir.

Atama Sistemi İle İlgili Görüşler

Bu kategori altında oluşturulan temalar “KPSS’nin öğretmenlik mesleğine etkisi”, “sistem”, “atanacak öğretmen sayısı”, “üniversite eğitimi” ve “tekrarlı KPSS” temalarıdır. Aşağıda bu temalara ait bulgular sırasıyla verilmiştir.

Tablo 5. KPSS’nin Öğretmenlik Mesleğine Etkisi

Kod	Ali	Ece	Kaan	Oya
Etkiliyor	+		+	+
Etkilemiyor		+		

Tablo 5 incelendiğinde, katılımcılardan üçü (Ali, Kaan ve Oya) KPSS’nin öğretmenlik mesleğine olan bakış açılarını etkilediğini ifade ederken, Ece, KPSS’nin öğretmenlik mesleğine olan bakış açısını etkilemediğini ifade etmiştir. Ece, bu düşüncesini “öğretmenlik mesleğine karşı bakış açımı etkilemiyor çünkü mesleği bir sınav için seçmek zaten yanlış seçerken ben bunu bir sınava gireyim ona göre belirleyici olsun diye seçmiyorum sevdiğim için bu mesleği seçiyorum” şeklinde dile getirmiştir. Ali, KPSS’den dolayı öğretmenlik bilgisini tam olarak öğrenemediğini ve mesleğinde sıkıntılar yaşayacağını düşündüğü için bu etkinin olumsuz yönde olduğunu söylerken, Oya ise öğretmenlik yapma hedefine ulaşmayı sağladığı için olumlu yönde bir etkinin olduğunu söylemiştir. Kaan’da KPSS’ye çalışmak öğretmenlikten soğuttuğu için olumsuz yönde bir etkisinin olduğundan bahsetmiştir.

Tablo 6. Sistem

Kod	Ali	Ece	Kaan	Oya
Evet				
Hayır	+	+	+	+

Tablo 6 incelendiğinde, katılımcıların tamamı KPSS’nin iyi öğretmen seçen bir sistem olmadığını düşündüklerini ifade etmişlerdir ve bu düşüncelerinin sebebini KPSS’nin sadece teorik bilgileri ölçen bir sınav olduğunu, pratik bilgileri ölçemediğini yani uygulama eksikliği olduğunu söylemişlerdir. Örneğin, Ece bu düşüncesini “ Hem teorik bilgi hem de öğretmenlik uygulaması önemli. Belki KPSS iyi bilen bir öğretmen seçiyor olabilir ama iyi anlatan bir öğretmen seçmiyor” şeklinde açıklamıştır. Kaan da “... KPSS sadece bir yazılı kağıt gibi bir şey. ... iyi bir konuşmacı olmak lazım, ses tonunu iyi ayarlamak lazım. Bazı

arkadaşlarımızın sesleri çıkmıyor ama sınavda çok başarılı olan arkadaşlar var” şeklinde açıklamıştır.

Tablo 7. Atanacak Öğretmen Sayısı

Kod	Ali	Ece	Kaan	Oya
Etkiliyor		+	+	+
Etkilemiyor	+			

Tablo 7 incelendiğinde, atanacak öğretmen sayısının azlığı katılımcılardan üçünü (Ece, Kaan ve Oya) etkilemektedir. Ece ve Oya bu etkinin olumsuz yönde olduğunu söylemişlerdir ve Oya bu düşüncesini *“Moralimi bozuyor, az kişi alınacak, atanamam korkusu oluyor”* şeklinde açıklamıştır. Kaan ise Ece ve Oya’ nın tersine bu etkinin olumlu yönde olduğunu *“... hırslandırıyor ve olumlu yönde çalışmamı sağlıyor.”* şeklinde dile getirmiştir. Katılımcılardan Ali ise atanacak öğretmen sayısının azlığının kendisini etkilemediğini *“...çalışan adam her zaman başarılıdır, ister on kişi alsınlar ister yirmi kişi alsınlar ister bin kişi alsınlar, ister beş bin kişi alsınlar çalışan adam hak ettiyse karşılığını alır”* şeklinde açıklamıştır.

Tablo 8. Üniversite Eğitimi

Kod	Ali	Ece	Kaan	Oya
Alan	Kısmen	Yetersiz	Kısmen	Yetersiz
GY-GK	Yetersiz	Yetersiz	Yetersiz	Yetersiz
Eğitim bilimleri	Yeterli	Yeterli	Kısmen	Yeterli

Tablo 8 incelendiğinde, Ali ve Kaan üniversitede aldıkları eğitimin KPSS’deki alan sınavına kısmen katkı sağlayacağını düşündüklerini söylerken, Ece ve Oya ise üniversitede aldıkları derslerin bazıları üst düzey bazıları ise alt düzey bilgiler içerdiği için katkı sağlamayacağını söylemişlerdir. Katılımcıların tamamı üniversitede aldıkları eğitimin KPSS’deki GY-GK sınavına katkı sağlamayacağını ifade etmişlerdir. Bunun sebebini de KPSS’ de yer alan bazı derslerin (Matematik-1, Anayasa, Coğrafya) eğitimini üniversitede almadıklarını, hem KPSS’de hem de üniversitede yer alan Türkçe ve Tarih derslerinin ise içerik yönünden farklı olduğu şeklinde açıklamışlardır. Ali, Ece ve Oya üniversitede aldıkları eğitim bilimleri derslerinin KPSS içeriği ile uyduğu ve derslerin birçoğunu uygulamalı olarak işledikleri için KPSS’deki eğitim bilimleri sınavına yeterli bir şekilde katkı sağlayacağını düşündüklerini söylerken, Kaan kısmen katkı sağlayacağını ifade etmiştir.

Tablo 9. Tekrarlı KPSS

Kod	Ali	Ece	Kaan	Oya
Tekrarlanmalı		+	+	+
Tekrarlanmamalı	+			

Tablo 9 incelendiğinde, Ece, Kaan ve Oya KPSS’nin atanıp mesleğe başladıktan sonra belirli aralıklarla tekrarlanması gerektiğini söylemişlerdir ancak bu formatı

ile değil de alan bilgisinin ve uygulamalı olarak pedagojik bilgilerin ölçülmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Örneğin, katılımcılardan Ece bu düşüncesini “ ... KPSS olarak değil de çünkü KPSS’de öğrendiğimiz her şey her zaman geçerli olacak mı onu bilmiyorum ama alan bilgisi ve uygulama açısından tekrarlanmalı diye düşünüyorum. ... çünkü eğitim sistemi sürekli değiştiği için yeni yaklaşımlar, yeni bilgiler oluyor bunlara öğretmen uyum sağlıyor mu sağlamıyor mu diye bence test etmeliler” şeklinde dile getirmiştir. Ali ise atanıp mesleğe başladıktan sonra öğretmenlerin farklı sorumlulukları olacağı için KPSS’nin tekrarlanmaması gerektiğini düşünmektedir.

KPSS İçeriği Hakkındaki Görüşler

Bu kategori altında oluşturulan temalar “KPSS hakkındaki genel düşünceler”, “başarı” ve “öneriler” temalarıdır. Aşağıda bu temalara ait bulgular sırasıyla verilmiştir.

Tablo 10. KPSS Hakkındaki Genel Düşünceler

Kod	Ali	Ece	Kaan	Oya
Belirleyici olmaması	+	+		+
Uygulamalı olmaması	+	+		
Alana yoğunlaşmama	+			
Stresli			+	
Snav		+	+	+

Tablo 10 incelendiğinde, katılımcıların üçü (Ali, Ece ve Oya) KPSS’nin belirleyici olmadığını ifade etmişlerdir. Örneğin, katılımcılardan Ece düşüncesini “ KPSS’nin belirleyici bir sınav olduğunu düşünmüyorum çünkü öğretmenliğin uygulamaya yönelik bir sınavla ölçülürse başarılı olacağını düşünüyorum” şeklinde ifade etmiştir. Ali ve Ece KPSS’nin uygulamalı bir sınav olmadığını söylemişlerdir. Ali KPSS’nin alana yoğunlaşmasını engellediğini “4. Sınıfta ben alanıma yoğunlaşacağım yani 5. 6. 7. 8. sınıfların müfredatına yoğunlaşmam gerekirken ben KPSS’ye yükleniyorum bundan dolayı ben öğretmen olduğum zaman bende alan yetersizliği oluşuyor” şeklinde dile getirmiştir. Katılımcılardan Ali ve Kaan KPSS’nin kendilerinde stres meydana getirdiğini söylemişlerdir. Katılımcıların üçü (Ece, Kaan ve Oya) KPSS’yi bir sınav olarak gördüklerini ifade etmişlerdir. Örneğin, Ece bu düşüncesini “KPSS’nin şu an için bir önemi var atanmak için ... KPSS önemli bir sınav olduğu için değil.” şeklinde dile getirmiştir.

Tablo 11. Başarı

Kod	Ali	Ece	Kaan	Oya
Alan	Başarılı	Kararsız	Cevap yok	Başarılı
*GY-GK	Başarısız	Kararsız	Başarısız	Başarılı
Eğitim bilimleri	Cevap yok	Kararsız	Başarısız	Başarılı

*GY-GK (Genel Yetenek-Genel Kültür)

Tablo 11 incelendiğinde, Ali, alan sınavında başarılı olacağını düşünürken GY-GK sınavında başarısız olacağını düşünmektedir. Ece ise alan, GY-GK ve eğitim bilimleri sınavlarında başarılı olup olamayacağı konusundaki kararsızlığını “... şu an için başarılı olabilirim ya da olamam diye bir şey söyleyemem” şeklinde dile getirmiştir. Katılımcılardan Kaan, GY-GK ve eğitim bilimleri sınavlarında başarısız olacağını düşünmektedir. Oya ise alan, GY-GK ve eğitim bilimleri sınavlarında başarılı olabileceği düşüncesini “... ikinci dönem daha iyi çalışacağım çünkü çalıştıkça konu bitirdikçe denemelerde netim artıyor, konu işledikçe soruyu çözebiliyorum öyle olunca bu beni olumlu etkiliyor, çalıştıkça başarılı olabileceğime inanıyorum” şeklinde açıklamıştır.

Tablo 12. Öneriler

Kod	Katılımcılar
Hafta sonu kurslarında atanamayan öğretmenler görev almalı	Ali
Pedagojik bilgiler uygulamalı şekilde ölçülmeli	Ali, Ece, Kaan ve Oya
Farklı üniversitedeki öğretim üyelerinin görüşü alınmalı	Ali
Eğitim fakültelerinin kontenjanları düşürülmeli	Ece ve Oya
Alan Sınavı uygulaması devam etmeli	Ali, Ece ve Kaan
GY-GK soruları KPSS’den çıkarılmalı	Ali ve Kaan
GY-GK sorularının etkisi azaltılmalı	Ece
Görüşme (mülakat) yapılmalı	Kaan ve Oya

Tablo 12’de katılımcıların öğretmen atamalarının nasıl olması gerektiğine yönelik görüşleri sunulmuştur. Katılımcıların görüşleri incelendiğinde, tamamı öğretmen atamasında sınav yapılmasının gerekli olduğunu ancak bu sınavın, KPSS formatı ile değil Tablo 12’ de belirttikleri görüşler dikkate alınarak yeniden düzenlenmesi sonucunda uygulanması gerektiğini belirtmişlerdir.

SONUÇ ve TARTIŞMA

Elde edilen sonuçlar her bir kategori başlığı altında sunulmuştur.

KPSS’nin Kişisel Yaşama Etkisi

Çalışmanın bulgularından hareketle, KPSS’nin öğretmen adaylarının sosyal yaşantılarını olumsuz yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Benzer olarak Sezgin ve Duran (2011) çalışmalarında KPSS’nin çevreyle iletişimleri, sosyal ilişkileri ve sanatsal, kültürel ve sportif faaliyetlere katılımlarını olumsuz etkilediği sonucuna ulaşmışlardır. Sosyal yaşantı açısından sıkıntı çekmelerinin sebebi olarak öğretmen adaylarının yaşamlarının merkezine KPSS’yi yerleştirmeleri gösterilebilir.

Öğretmen adaylarının, KPSS’de başarılı olmadıkları takdirde, ailelerinden onları destekleyici, motive edici yani olumlu tepkiler ile karşılaşacakları sonucuna ulaşılırken, çevrelerinden ise olumsuz yönde tepkiler alacakları

sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuca, öğretmen adaylarının stres, endişe ve korku meydana getirecek çevre baskına maruz kalmaları ve toplumda atanamayan öğretmenlere karşı öğretmen gözüyle bakılmayışı düşüncesi sebep olarak gösterilebilir.

Öğretmen adaylarının KPSS’de başarılı olamamaları durumunda gelecek planları, KPSS’ye tekrar hazırlanma, akademisyen olma, özel sektörde öğretmenlik yapma ve farklı mesleklere yönelme olarak belirlenmiştir. Benzer olarak Başkonuş, Akdal ve Taşdemir (2011) çalışmalarında öğretmen adaylarının mesleki gelecekle ilgili görüşlerini yüksek lisans yapmak, öğretmenlik yapmak, doktora yapmak ve yönetici kadrolarında görev almak olarak belirlemişlerdir. Öğretmen adaylarının farklı alanlara yönelmeyi düşüncelerinin sebebi olarak, yaşam koşullarını iyileştirmek ve gelecekte ailelerine daha iyi koşullar sağlamak için işsiz kalmak istememeleri gösterilebilir.

Çalışmada elde edilen bulgulardan hareketle öğretmen adaylarının yarısından elde edilen sonuçlar KPSS etkisinden dolayı etkili bir öğretmen olacakları yönündeyken diğer yarısından elde edilen sonuçlar ise kendilerine olan inançlarından ve özgüvenlerinden dolayı etkili bir öğretmen olacakları yönündedir. Alan yazın incelendiğinde, Gündoğdu ve diğerleri (2008) de çalışmalarında KPSS’nin iyi öğretmen seçen bir sınav olmadığı ve KPSS’yi kazanmanın öğretmen olmak için yeterli olmadığı sonuçlarına ulaşmışlardır. Bu yönüyle bu çalışmanın sonuçları da Gündoğdu ve diğerleri (2008)’nin sonuçlarını destekler niteliktedir.

Atama Sistemi İle İlgili Görüşler

Öğretmen adaylarının ikisi KPSS’nin öğretmenlik mesleğine karşı bakış açılarını olumsuz etkilemediğini, öğretmenlik mesleğini sevdiğini ve KPSS’nin olması öğretmenlik mesleğini sevmelerini ve bu mesleği yapma isteklerini engellemediğini ifade etmişlerdir. Benzer olarak Sezgin ve Duran (2011) çalışmalarında öğretmen adaylarının, KPSS’nin öğretmenlik mesleğine bakışlarını olumsuz etkilemediği sonucuna ulaşmışlardır. Diğer iki öğretmen adayı ise KPSS’nin öğretmenlik mesleğine bakışlarını, geleceklerinden endişelendikleri ve KPSS’ye çalışmak öğretmenlikten soğuttuğu için olumsuz etkilediğini ifade etmektedirler. Bu sonuç, Başkonuş, Akdal ve Taşdemir (2011)’in bulguları ile benzerlik göstermektedir. KPSS öğretmen adaylarının motivasyonlarını ve özgüvenlerini düşürdüğü için öğretmenlik mesleğine bakış açılarını olumsuz yönde etkilemiş olabilir. Bu duruma paralel olarak, Fırat Durdukoca (2010) öğretmen adaylarının özgüvenlerinin düşmesiyle nitelikli öğretmen yetiştirmede sıkıntılar çıkabileceğini ve öğretmenlik mesleğine karşı bir soğuma olabileceğini savunmuştur.

Öğretmen adaylarının KPSS sistemi hakkındaki düşünceleri, KPSS’nin sadece teorik bilgileri ölçen bir sınav olduğu, pratik bilgileri ölçmediği yani uygulama eksikliği olduğu için iyi öğretmen seçen bir sistem olmadığı olarak belirlenmiştir. Benzer olarak Tösten, Elçicek ve Kılıç (2012) çalışmalarında

KPSS'nin öğretmen seçmede nitelikli bir sınav olmadığı, objektifliği sağlamadığı, öğretmenleri ezbere ittiği, adaylardan yüksek performans beklendiği, öğretmen atamalarında farklı ölçütlerin (mezuniyet derecesi, mülakat vs.) de yer alması gerektiği sonuçlarına ulaşmışlardır. Buradan da görüldüğü gibi bu çalışma ile Tösten ve ark. (2012)'nin benzer sonuçlara ulaşmasının sebebi KPSS'nin bilenle bilmeyeni ayırt edemediği, belirli bir zaman dilimine sıkıştırılması ve sınavın alan bilgisi, genel kültür, genel yetenek ve pedagojik alanlarda öğretmen yeterliklerini tam olarak ölçemediği gösterilebilir.

Atanacak öğretmen sayısının az olması, moral bozucu olması ve atanamama korkusu oluşturması iki öğretmen adayını olumsuz yönde etkilemiştir. Bir öğretmen adayını ise hırslandırdığı için olumlu etkilediği belirlenmiştir. Katılımcılardan birinin ise atanacak öğretmen sayısının az veya çok olmasından etkilenmediği tespit edilmiştir. Bu konuda öğretmen adaylarının farklı görüşlere sahip olmalarının sebebi olarak, kendilerine olan öz yeterlilik inançlarının farklı olması (Fırat Durdukoca, 2010), öğretmen atamalarındaki kontenjan dağılımının yıllara göre büyük farklılıklar göstermesi (ÖSYM, 2014) ve fen edebiyat fakülteleri mezunlarına formasyon verilmesi sonucu atanmayı bekleyen öğretmen sayısının iyice artması (Yılmaz ve Altinkurt, 2011) gösterilebilir.

Öğretmen adaylarının üniversitede aldıkları eğitim ile KPSS'deki GY-GK sınavının, içeriği tam olarak uyuşmamasından, alan sınavının ise içeriği uyuşsa bile öğretim elemanlarının dersleri üst düzey veya alt düzey işlemlerinden dolayı KPSS'ye katkı sağlamayacağı görüşünde oldukları tespit edilmiştir. Diğer yandan, öğretmen adaylarının üniversitede aldıkları eğitim ile KPSS'deki eğitim bilimleri sınavının hem içerik yönünden uyuşması hem de eğitim derslerinin birçoğunun uygulamalı olarak işlenmesinden dolayı KPSS'ye katkı sağlayacağı görüşünde oldukları tespit edilmiştir. Sezgin ve Duran (2011)'nin KPSS içeriği ile lisans ders içeriklerinin tam olarak örtüştüğü sonucu bu çalışmanın sonuçları ile farklılık gösterirken, yine Sezgin ve Duran (2011)'in, içerik örtüşse bile öğretim elemanının ders içeriğini veriş tekniğinin KPSS hazırlıklarına katkı sağlamadığı sonucu bu çalışmanın sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Arslan ve Özpınar (2008) çalışmalarında öğretmenlerden sahip olmaları beklenen mesleki nitelik ve becerilerle eğitim fakültelerinde öğretmen adaylarına kazandırılması amaçlanan mesleki yeterlik ve nitelikler arasında bir uyum olduğunu tespit etmişlerdir. Buradan hareketle alan-yazındaki çalışma sonuçlarının bu çalışma ile farklılık göstermesine sebep olarak; eğitim fakültelerinde verilen eğitim kalitesinin birbirinden farklı olması gösterilebilir.

Çalışmanın bulgularından hareketle mesleğini yapmakta olan öğretmenlerin, alan bilgilerinin ve uygulamalı olarak pedagojik bilgilerinin belirli aralıklarla yapılan bir sınav ile ölçülmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmen adaylarının bu düşüncesinin sebebi olarak öğretmenlerin, eğitimdeki yeni yaklaşımlara ayak uydurup uydurmadıklarının tespit edilmesi ve mesleklerini çağdaş eğitim çerçevesinde gerçekleştirip gerçekleştirmediklerinin belirlenmesi, öğretmenlere

mesleklerini nasıl yapılandırdıkları ile ilgili dönütler vereceğinden eğitim sistemine olumlu yönde katkı sağlayacağı düşüncesi gösterilebilir.

Öğretmen adaylarının, öğretmen atamasında sınav yapılmasının gerekliliği görüşüne sahip oldukları ancak bu sınavın, KPSS formatı ile değil de öğretmenlik yeterlilikleri ve atama bekleyen öğretmenler dikkate alınarak yeniden düzenlenmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Benzer olarak Baştürk, (2008) çalışmasında, etkili bir öğretmenlik mesleğinin icrası için gerekli olan çağdaş ölçütler belirlenip bu ölçütlere göre öğretmen atamalarının gerçekleştirilmesi gerektiğini ortaya koymuştur. Sezgin ve Duran (2011) çalışmalarının, öğretmen atamalarında bir sınavın gerekli olduğu ancak KPSS'nin nitelikli öğretmeni seçmek için uygun bir sınav olmadığı sonucu bu çalışmanın sonuçlarını desteklemektedir. Kuran, (2012) çalışmasının "Mutlaka bir sınav olsun ama bu sınavın türü ve içeriği değişsin" bulgusu çalışmanın sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Erdem ve Soylu (2013)'nun yapmış olduğu çalışmasının öğretmen seçiminin etkili bir şekilde yapılabilmesi için öncelikle eğitim fakültelerindeki kontenjanların azaltılması sonucu, bu çalışmanın "Eğitim fakültelerinin kontenjanları düşürülmeli" bulgusuyla benzerlik göstermektedir. Alan yazında benzer sonuçların ortaya çıkmasından hareketle günümüzde uygulanmaya devam etmekte olan KPSS'nin öğretmenlik mesleğinin gereklerini ölçmekte yetersiz kaldığı ve öğretmen adaylarına, atanmayı sağlamaktan başka önemli bir katkı sağlamadığı düşünülmektedir.

KPSS İçeriği Hakkındaki Görüşler

Öğretmen adaylarının KPSS hakkındaki genel düşünceleri, bu sınavın belirleyici olmaması, uygulamalı olmaması, fen eğitimi alanına yoğunlaşamaması, stres oluşturmaması ve bir sınav formatı özelliği taşıması açılarından olumsuz olarak belirlenmiştir. Eraslan (2006), KPSS'de sadece bilişsel becerilerin ölçülmesi öğretmenlik mesleğine seçilmek için yeterli değildir, öğretmen adayları KPSS kaygısı yüzünden fakülte programını takipte olumsuz durumlar yaşamaktadırlar ve öğretmen adayları KPSS'yi okuldaki başarılarının önüne geçmiş, öncelikli bir sınav olarak görmektedirler sonuçlarına ulaşmıştır. Başkonuş, Akdal ve Taşdemir (2011) çalışmalarında öğretmen adaylarının KPSS hakkında atanamadıklarından dolayı olumsuz görüş bildirdiklerini belirlemiştir. Ayrıca, Eraslan (2009) öğretmen adaylarının KPSS'den dolayı stres yaşadıklarını ve bu sebeple kendi alanlarına yoğunlaşamadıklarını hatta bu durumdan dolayı uygulama okullarında verimlerinin düştüğünü belirlemiştir. Buradan da görüldüğü üzere bu çalışma ile alan-yazındaki çalışmaların benzer bulgulara ulaşmasının sebebi olarak öğretmen adaylarının KPSS'den olumsuz yönde etkilenmeleri gösterilebilir.

Öğretmen adaylarının, genel olarak KPSS kapsamında yapılan alan bilgisi ve eğitim bilimleri sınavlarında başarılı olacakları inancına sahip oldukları tespit edilmiştir. Bu sonuca paralel olarak, Başkonuş, Akdal ve Taşdemir, (2011)'in çalışmalarındaki öğretmen adayları da atanacakları konusunda umutlu olduklarını, çaba gösterdikleri takdirde atanabileceklerini düşünmüşlerdir. Bu

çalışmadaki başarı temasına ait bir diğer sonuç ise, GY-GK sınavında iki katılımcının da başarısız olacakları inancına sahip olmalarıdır. Öğretmen adaylarının GY-GK sınavında başarısız olacakları düşüncesine sahip olmalarının sebebi olarak üniversitede aldıkları eğitim ile KPSS içeriğinin uyuşmaması gösterilebilir.

ÖNERİLER

Çalışmadan elde edilen sonuçlar ışığında öneriler, “bulgulara yönelik öneriler” ve “ileriye yönelik öneriler” başlıkları altında sunulmuştur.

Bulgulara Yönelik Öneriler

- Bu çalışmanın sonuçları, dört öğretmen adayı ve bu öğretmen adaylarıyla yapılan yarı yapılandırılmış görüşmelerle sınırlıdır. Öğretmen adaylarının sayısının artırılmasıyla nicel çalışmalar yürütülebilir.
- Öğretmen adaylarının KPSS’ye ilişkin görüşlerinin tespitine yönelik yeni yapılacak araştırmaların yarı yapılandırılmış görüşmenin yanı sıra veri toplama aracı olarak doküman analizi ve gözlemin de kullanılması veri çeşitlenmesini sağlayacak ve daha derinlemesine inceleme yapma imkanı sunacaktır.

İleriye Yönelik Öneriler

- KPSS, öğretmen yeterlikleriyle daha uyumlu hale getirilmelidir. KPSS’de yer alan sorular, öğretmenlik için gerekli bilgi ve becerileri ölçmeye uygun hale getirilmelidir. Böylece öğretmen adaylarının yalnızca KPSS’den başarılı olmak yerine, iyi bir öğretmen olabilmek için gerekli olan öğretmen yeterliklerine sahip olması sağlanabilir.
- KPSS’ye hazırlanan öğretmen adaylarına, fakültelerde sınava hazırlanma, sınav stresini yenme gibi konularda alanın uzmanları tarafından seminer, konferans gibi programlar düzenlenmelidir ayrıca gerekli durumlarda psikolojik danışma hizmeti verilmelidir. Eraslan (2006)’ın çalışmasında da öğretmen adaylarının KPSS’ye hazırlanırken dersane, kurs, seminer gibi etkinliklerle desteklenmesi gerektiği sonucuna ulaşmıştır.
- Eğitim fakültelerine öğrenci alınırken öğretmen ihtiyacı göz önünde bulundurulmalıdır. Böylece işsiz öğretmen sayısının azalması sağlanabilir.
- Öğretmenlik mesleğinin sadece belli bir bilgiye sahip olmayı değil bunun yanı sıra bildiklerini etkili bir şekilde aktarabilmeyi de gerektirdiği göz önüne alınmalı ve uygulamalardan alınan puanlar da öğretmen atamalarında değerlendirilmeye dahil edilmelidir.
- Öğretmen atamaları teorik ve uygulamalı olmak üzere iki aşama da yapılmalıdır. Teorik sınav aşamasında, merkezi bir sınavla öğretmen adayının genel kültür, alan bilgisi ve pedagojik alan bilgisi sınanmalıdır. Uygulama aşamasında ise öğretmenlik uzman akademisyenler uygulama okullarında bizzat gözlemler yaparak öğretmen adayının yeterli olup olmadığına karar vermelidir. Ancak uygulama aşamasında öğretmen

adayının öğretmenlik mesleğini yapabileceği düzeyde bir taban puan belirlenerek, bu taban puanın alınması bir ön koşul olmalıdır. Teorik ve uygulama aşamasında alınan puanlar belli bir yüzdelikle (örneğin, %50 Teorik, %50 Uygulama) birleştirilerek öğretmen adayı hakkında son değerlendirme yapılabilir.

- Baştürk (2008)'ün yaptığı araştırmada KPSS ile öğrencilerin üniversite not ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bu anlamda, öğretmen atamalarında mezuniyet not ortalaması da dikkate alınabilir. Bu durum, öğrencilerin lisans derslerine olan ilgilerini artırarak öğretmenlik mesleğinin gereklerini daha iyi öğrenmelerini sağlayacaktır.
- Öğretmen atama sayıları artırılmalıdır. Bunun için öncelikle, ek ders ücreti karşılığında çalışan öğretmenlerin yerine atama yapılmalıdır.

KAYNAKLAR

- Arslan, S., ve Özpınar, İ. (2008). Öğretmen Nitelikleri: İlköğretim programlarının beklentileri ve eğitim fakültelerinin kazandırdıkları. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi (EFMED)*, 2(1), 38-63.
- Atav, E. ve Sönmez, S. (2013). Öğretmen adaylarının kamu personeli seçme sınavı (KPSS)'na ilişkin görüşleri. *Hacettepe Eğitim Fakültesi Dergisi, Özel Sayı, 1*, 1-13.
- Bahar, H. H. (2006). KPSS puanlarının akademik başarı ve cinsiyet açısından değerlendirilmesi. *Eğitim ve Bilim*, 31(140), 68-74.
- Başkonuş, T., Akdal, D., ve Taşdemir, M. (2011). *Ahi evran üniversitesi eğitim fakültesi son sınıf öğrencilerinin gelecek beklentileri*. 2nd International Conference on New Trends in Education and Their Implications. 27-29 Nisan, Antalya, 1512-1522.
- Baştürk, R. (2007). Kamu personel seçme sınavına hazırlanan öğretmen adaylarının sınav kaygı düzeylerinin incelenmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(2), 163-176.
- Baştürk, R. (2008). Fen ve teknoloji alanı öğretmen adaylarının kamu personeli seçme sınavı başarılarının yordanması. *İlköğretim Online*, 7(2), 323-332.
- Bogdan, R. C. ve Biklen, S.K. (2007). *Qualitative research for education (Fifth edition)*. Boston: Pearson education.
- Creswell, J. W. (2009). *Research design, qualitative, quantitative, and mixed methods approaches (Third Edition)*. California: SAGE Publications.
- Eraslan, L. (2006) Öğretmenlik mesleğine girişte kamu personeli seçme sınavı (KPSS) yönteminin değerlendirilmesi. *International Journal of Human Sciences* 1(1), 1-31.
- Eraslan, A. (2009). İlköğretim matematik öğretmen adaylarının “öğretmenlik uygulaması” üzerine görüşleri. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 3(1), 207-221.
- Erdem, E., ve Soylu, Y. (2013). Öğretmen adaylarının KPSS ve alan sınavına ilişkin görüşleri. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(1), 223-236.
- Fırat Durdukoca, Ş. (2010). Sınıf öğretmeni adaylarının akademik özyeterlik algılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 69-77.

- Gündoğdu, K., Çimen, N., ve Turan, S. (2008). Öğretmen adaylarının kamu personeli seçme sınavına (KPSS) ilişkin görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (9)2, 35-43.
- Işık, A., Çiltaş, A., ve Baş, F. (2010). Öğretmen yetiştirme ve öğretmenlik mesleği/Teacher training and teaching profession. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(1), 53-62.
- Kuran, K. (2012). Öğretmen adaylarının KPSS kursu veren dersanelere ve KPSS' ye ilişkin görüşleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(18), 143-157.
- Marshall, C. & Rossman, G.B. (2006). *Designing qualitative research (Fourth edition)*. California: Sage Publications.
- Merriam, S. B. (2009). *Qualitative research (Second edition)*. San Francisco: Jossey-Bass.
- ÖSYM, (2007). *Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) – 2007 Kılavuzu*. Ankara: Meteksan.
- ÖSYM, (2014). *Öğretmenlik Alan Bilgisi Testi*. 21.01.2014 tarihinde <http://www.osym.gov.tr/dosya/1-71509/h/2014-oabt-rehber-ogretmen-ve-sinif-ogretmenligi-agirlik-.pdf> adresinden alınmıştır.
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research and evaluation methods (Third Edition)*. California: Sage Publications
- Safran, M., Kan, A., Üstündağ, M. T., Birbudak, T. S., ve Yıldırım, O. (2014). 2013 KPSS sonuçlarının öğretmen adaylarının mezun oldukları alanlara göre incelenmesi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 39(171), 13-25.
- Sezgin, F., ve Duran, E. (2011). Kamu Personeli Seçme Sınavı'nın (KPSS) öğretmen adaylarının akademik ve sosyal yaşantılarına yansımaları. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi [Turkish Journal of Social Research]*, 15(3), 9-22.
- Tösten, R., Elçiçek, Z., ve Kılıç, M. (2012). İlköğretim öğretmenlerinin kamu personeli seçme sınavına (KPSS) yönelik görüşlerinin belirlenmesi: Kars İli Örneği. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(7), 109-123.
- Van Manen, M. (2007). Phenomenology of practice. *Phenomenology & Practice*, 1(1), 11-30.
- Yılmaz, K., ve Altınkurt, Y. (2011). Öğretmen adaylarının Türk eğitim sisteminin sorunlarına ilişkin görüşleri. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(1), 942-973.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2013). Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri. *Genişletilmiş 9.Baskı*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

SUMMARY

Teachers who have chosen the profession unwillingly can not be successful in their studies and they do not have sufficient qualifications. The exams are used to determine teachers' qualifications in many countries. In Turkey, this exam is the "Public Personnel Selection Exam" (KPSS). This exam is performed by the "Student Selection and Placement Centre" (OSYM). All pre-service teachers are required to take this exam since education faculties give graduate teachers who need more than necessary. KPSS has four parts which are general ability, general culture, content knowledge, and educational sciences.

KPSS is an intensive process in terms of pre-service teachers since they have to prepare their exam to be successful. This preparation process is a worrying process for both pre-service teachers and their families because both pre-service teachers have to finish their courses in the faculties and have to be successful in this exam to satisfy their families. Moreover, KPSS creates an anxiety and stress on the pre-service teachers. Therefore, they may have low motivation during their final grade. Also, their social lives are distressed because of the KPSS. Hence, this study will shed light on the Ministry of Education and the education faculties since this research gives feedbacks to these institutions about how to educate and assign pre-service teachers. For this aim, this study examines pre-service science teachers' views about KPSS. The research question of this study is "what are the views of pre-service science teacher' about KPSS?"

In the study, qualitative research method was used and phenomenology was employed. In this study, phenomenology was preferred since a detailed description was performed by revealing the opinions of pre-service science teachers about KPSS. Criterion sampling that is one of the purposeful sampling was used. Interviews were conducted with four seniors pre-service science teachers. Semi-structured interviews were used as a data collection instruments. Interview schedule was formed based on the literature. Sixteen questions were asked to the interviewees. Interviews were executed in a natural environment. Interviews approximately took 25-30 minutes. Interviews were recorded after the participants' approval is received. Interviews were transcribed verbatim. Content analysis was used for the data analysis. Codes and themes were formed by each researcher and then researchers agreed on the codes and themes. Themes were the "opinions about KPSS", "view of participants", "achievement", "system", "number of teacher", "social life", "response", "future plan", "effective teachers", "university education", "repeated KPSS", and "suggestions about KPSS". Internal validity and reliability and external validity and reliability were achieved.

Participants (Ali, Ece, and Oya) stated that KPSS is not a decisive exam for appointment of teachers. They also stated that KPSS should be practical exam. Ali and Kaan mentioned that KPSS creates stress on them. Kaan and Ali thought that KPSS negatively affects their opinions towards the teaching profession. For instance, Ali said that "I will have some problems during the teaching science since I

cannot learn exactly this profession". However, Oya stated that this exam positively affects her opinion toward the teaching profession. Based on achievement theme, Ali and Oya stated that they will be successful in the part of subject area of the exam. Oya also said that she will be successful in the part of general ability, general culture, and educational sciences. All participants thought that KPSS is not a good exam. Female participants stated that the limited number of teachers to be appointed affects them negatively. However, Kaan stated that this situation affects him positively. Ali, Ece, and Oya mentioned that KPSS affects their social lives negatively. All participants stated that their families do not show them negative response when they are unsuccessful in the KPSS. During the interview, Ali, Ece, and Oya mentioned that they reprepare for the KPSS when they are unsuccessful. Ali and Ece said that they will be effective teachers, but there will not be any effect of KPSS for their career. Male students stated that the content knowledge training they receive at university would contribute partially to their KPSS success. Also, all participants mentioned that the general culture and general ability training they receive at university would not contribute to their KPSS success. In contrast, Ali, Ece, and Oya stated that the educational sciences training they receive at university would contribute to their exam. Ece, Kaan, and Oya said that the KPSS should be repeated at regular intervals after they begin to be assigned to professions. At the end of the interview, all participants suggested that KPSS should be practical exam.

As a conclusion, all participants thought that KPSS should be an exam that teachers should be selected for the profession. Also, KPSS should be practical exam. Moreover, this exam should not create the stress on pre-service teachers. In a similar vein, KPSS should not decrease pre-service teachers' motivation and effect their social lives negatively. Based on the conclusions, pre-service teachers should be educated as qualified in the education faculties. Also, qualified systems should be developed in order to select the qualified teachers.